Jegyzőkönyv kivonat

Jelölt neve: Treszkai Ákos
Doktori védés időpontja: 2022. május 02.
Doktori értekezés címe: Az afrikai vízkonfliktusok biztonsági hatásai Európára és Magyarországra.

11. Az új tudományos eredmények összefoglalása, a munka értékelése tartalmi és módszertani szempontból, esetleges különvélemények, a bírálóbizottság állásfoglalása a nyilvános vitában vitatott kérdésekről:

A Bírálóbizottság megállapította, hogy az értekezés a Nemzeti Közszolálati Egyetem Egyetemi Doktori Szabályzatában rögzített formai és tartalmi követelményeknek megfelel. Évszázadunk legnagyobb válsága talán az édesvíz hiánya lesz, már ma milliárdok nélkülözik az élelmet és a tiszta vizet, az emberi élethez való jogukkal csak kevesen foglalkoznak. A téma kiemelt fontossággal és aktualitással bír hazánk és Európa szempontjából, ugyanis az afrikai vízkonfliktusok hatásai egészen el fogják – részben már most elérték – Európát.

A megfogalmazott tudományos problémát, miszerint milyen összefüggés lehet a klímaváltozás, a víz hiánya, helyi afrikai konfliktusok, valamint Európa és hazánk biztonsága között, a jelölt – a műhelyvitán elhangzó észrevételeket figyelembe véve – követhető logikai logikai vezérfonal mentén dolgozta fel.

A jelölt hipotézisei nagyban segítették a tudományos kutatómunkát. A disszertáció kutatási módszerei alapvetően megfelelnek a tudományos elvárásoknak. Az értekezés külön érdeme, hogy a szerző azt az Afrikában szerzett gyakorlati tapasztalatai alapján készítette el. A feldolgozott hazai és nemzetközi szakirodalom a mennyiségi és minőségi és minőségi kívánalmaknak megfelel: a disszertáció alapján kijelenthető, hogy a szerző a magyar és az angolszász szakirodalmat alaposan feldolgozta.

A források kezelése a műhelyvitára benyújtott anyagokhoz képest sokat javult, a tudományos igényeknek megfelel a tudományosság igényeinek. A dolgozat nyelvezete szakszerű és közérthető.

A Bírálóbizottság véleménye szerint az értekezés tudományos értékeket képvisel, gyakorlati hasznosításra alkalmas, amelynek fejezetei szervesen és logikusan kapcsolódnak egymáshoz.

A védésen a jelölt a feltett kérdésekre szakszerű, átfogó válaszokat adott, amelyekben a térségben szervezett gyakorlati tapasztalatai segítettek.

A Bírálóbizottság által elfogadott új tudományos eredmények (a dolgozatban szereplő számozással):

1. Összegyűjtöttem, elemeztem, értékeltem, rendszereztem és egységes rendszerben mutattam be újszerű módon a korábbi és napjaink afrikai vízkonfliktusait. Az afrikai vízkonfliktusok komplex, átfogó bemutatására, elemzésére és értékelésére sem a hazai, sem a nemzetközi szakirodalomban eddig még nem került sor. Újszerű módszerekkel elsőként mutattam be a kelet-afrikai konfliktusokat, mint például a Mandera háromszögben zajló konfliktust.
2. (3) Elemeztem, rendszereztem, alátámasztottam, hogy nincsenek profiltiszta vízháborúk vagy vízkonfliktusok. Rendelkezünk számos példával, amikor feszültség alakul ki különböző államok között a vízelosztás, területi viták, a víz eltünése miatt, de államok között háború, csak és kizárólag a víz miatt, kevés valószínűséggel következik be.

Igazolom, hogy a korábbi időszakok, valamint napjaink vízkonfliktusi valójában természeti erőforráskonfliktusok. A konfliktusnak sokszor jelentős etnikai, életmódbeli, történelmi, politikai előzményei és okai vannak.

3. (4.) Újszerűen elemeztem, értékeltem és feltártam más tudományok, mint a szociológia, pszichológia segítségével a kelet-afrikai, valamint az európai társadalmak közötti különbségeket, amelynek nagy jelentősége van az ott élő emberek gondolkodásmódjának megértésében. Ezekből az eredményekből továbbhaladva a pszichológia segítségével értelmeztem, és általánosságban

bemutattam az egyén és a csoport kapcsolatát, a csoportok közötti konfliktusok mozgatórugóit. Az értékelések után bemutattam, hogy a konfliktusok háttérben zajló emberi aspektusok hogyan alakítják a konfliktusok elmélyülését. Következtetéseim alapján javaslatokat fogalmaztam meg a gyakorlati szakemberek számára a konfliktusok kezeléséhez, megértéséhez és megoldásához.

4. (5.) Elemzéseim és értékelésem alapján alátámasztottam, hogy a klimaváltozás okozta időjárási és környezeti változások miatt egyre szűkösebbek lesznek a természeti erőforrások. Elemzéseim és következtetéseim alapján előre jeleztem, hogy a Kelet-Afrikában napjainkban is zajló alacsony intenzitású természeti erőforráskonfliktusok mértéke tovább eszkalálódhat. A Száhel-övezettben a biztonsági helyzet romlani fog, különösen, ha a Maliban zajló konfliktust a klímaváltozás tovább tüzeli, és az etnikai, vallási, politikai aspektusain túl egyre nagyobb hangsúlyt kap a vízhiány és a különböző életmódot folytató csoportok küzdelme a természeti erőforrásokért. A Maliban zajló konfliktus jól mutatja, hogy katonailag a szélsőséges iszlamistákat le lehet győzni, de a vízhiány okozta csoportok közötti konflikust már nehezebb megoldani, hiszen a konfliktus egyik legsúlyosabb oka a víznek, mint természeti erőforrásnak a hiánya. Az Egyiptom és Etiópia közötti feszültség a Nílus miatt valódi vízháborúval fenyeget. Az elvégzett kutatás alapján következtetésként fogalmaztam meg a jövőben a Magyar Honvédség számára újszerű feladatok jelentkezhetnek az afrikai kontinensen, továbbá a konfliktustérségekből további menekülteket és tömeges illegális migrációt eredményezhet Európa irányába, ami negatívan befolyásolja hazánk, régiónk biztonságát.”

Mindezek alapján a bizottság javasolja az Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanács részére a doktori (PhD) fokozat odaítélést Treszkai Ákos számára.